

การพาผู้ป่วยจิตเวชเข้าร่วมกิจกรรม สังคมภายนอกโรงพยาบาล

สมพร รุ่งเรืองกลกิจ ปร.ด. (พยาบาล)*
จิตรรัตน์ พิมพีดีต พย.ม.**

บทคัดย่อ

การที่ผู้ป่วยจิตเวชพักรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน โดยที่มีอาการทางจิตสงบ และ รอญาติมารับกลับบ้าน และอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ กิจกรรมเดิม ๆ พบเห็นแต่ผู้ป่วยจิตเวชและ พยาบาล มีการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอกโรงพยาบาลน้อย ย่อมทำให้ผู้ป่วยเกิดความ ซ้ำซาก จำเจ ขาดความกระตือรือร้น สนใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ครุ่นคิด วิตกกังวลถึง บ้านและบุคคลในครอบครัว อาจารย์พยาบาลจิตเวชจึงได้จัดกิจกรรมฟื้นฟูทักษะทางสังคมให้ กับผู้ป่วยด้วยการพาผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาลตามแนวคิดสิ่งแวดล้อม บำบัด และเป็นการช่วยให้นักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานได้มีการเชื่อมโยงบทบาทของ พยาบาลจิตเวชจากภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประสบการณ์ การพาผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช จากการประเมินผลกิจกรรม พบว่า ผู้ป่วยทั้งหมดมีความพึงพอใจ ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล มีความสุข สนุก คลายความวิตกกังวล รู้สึก ได้รับการยอมรับจากชุมชน สำหรับนักศึกษาพยาบาลก็มีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทของพยาบาล จิตเวชและผู้ป่วยจิตเวช วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2545; 47(1): 49-58.

คำสำคัญ ผู้ป่วยจิตเวช กิจกรรมสังคม

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

** พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

บทนำ

การเจ็บป่วยทางจิตมักเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรังที่ใช้ในการรักษาทางจิตสามารถควบคุมอาการทางบวก (positive symptoms) เช่น อาการหลงผิดเห็นภาพหลอน แต่ไม่สามารถรักษาอาการทางลบ (negative symptoms) เช่น อารมณ์ที่อึมครึม ความสนใจในการทำกิจกรรมประจำวันและสิ่งแวดล้อมลดลงแยกตัวเอง นอกจากนี้ผู้ป่วยมักไม่รับประทายยาอย่างต่อเนื่องเมื่อกลับไปอยู่บ้าน ทำให้มีอาการกลับเป็นซ้ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออกด้วยอาการหงุดหงิด ก้าวร้าว ทำลายสิ่งของ/ผู้อื่น เดินไปมาไม่นอน พฤติกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อครอบครัวในการดูแล และควบคุมพฤติกรรมผู้ป่วยทำให้ครอบครัวบางครอบครัวเกิดความรู้สึกเป็นภาระเปื้อนหนาย¹⁻⁶ ทำให้ผู้ป่วยจำนวนหนึ่งถูกปล่อยให้อยู่ในโรงพยาบาลนานกว่าที่จำเป็นหรือไม่มารับกลับบ้าน แม้ว่าทางโรงพยาบาลจะติดต่อให้ญาติมารับผู้ป่วยกลับ ทำให้ผู้ป่วยหลายคนที่มีอาการดีขึ้นกลับมีอาการแสดงออกในลักษณะ แยกตัว หลบนอนสนใจในการทำกิจกรรมประจำวันลดลง⁷

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประสบการณ์การพาผู้ป่วยจิตเวชเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งฝึกปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชที่หอผู้ป่วย รูปแบบการจัดประสบการณ์นี้อยู่ภายใต้แนวคิดการส่งเสริมทักษะทางสังคมผู้ป่วยโดยการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลและชุมชนตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมบำบัด

ลักษณะของหอผู้ป่วยและผู้ป่วย

ลักษณะของหอผู้ป่วยหญิงเป็นตึก 2 ชั้น โดยเฉลี่ยมีผู้ป่วยประมาณ 35 คน ผู้ป่วยที่อยู่ในตึกสามารถเดินเล่นในสนามหญ้าข้างล่างอย่างอิสระหากไม่มีอาการก้าวร้าวที่เสี่ยงต่อการทำร้ายผู้อื่น

หรือเสี่ยงต่อการหลบหนี ผู้ป่วยทุกคนไม่สามารถออกนอกตึกได้หากไม่ได้รับการอนุญาต ผู้ป่วยจะได้รับบริการคัดเลือกให้เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมบำบัดในช่วงเช้า ที่ตึกกลุ่มกิจกรรม ประมาณ 8 คนต่อวัน และมีบางคนได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำกิจกรรมอาชีพบำบัด

เมื่อผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ เมื่อญาติมาเยี่ยมผู้ป่วยตามเวลานัด ผู้ป่วยก็จะกลับบ้านพร้อมญาติ มีบางรายที่ญาติไม่ติดต่อมาทางโรงพยาบาลก็จะมึจดหมาย และ/หรือโทรเลขให้ญาติมารับกลับบ้าน หรือติดต่อไปยังโซนจังหวัดที่เป็นเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานสุขภาพจิตในจังหวัดที่ผู้ป่วยอยู่ เพื่อติดต่อให้ญาติมารับกลับ อย่างไรก็ตามมีผู้ป่วยบางคน (ประมาณ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14) อยู่โรงพยาบาลนานกว่า 3 เดือน โดยที่ญาติยังไม่มารับกลับ หรือไม่ได้ติดต่อมารับผู้ป่วยกลับ

ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วย มากกว่าร้อยละ 75 ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น โรคจิตเภทและมีประวัติเข้ารับการรักษาทัวในโรงพยาบาลมากกว่า 1 ครั้ง มีฐานะยากจน มากกว่าร้อยละ 50 ครอบครัวอยู่ต่างจังหวัด ทำให้ไม่สามารถมาเยี่ยมผู้ป่วยได้สะดวก ญาติบางคนใช้วิธีโทรศัพท์มาถามอาการจากเจ้าหน้าที่ การที่ต้องอยู่ในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน ไม่มีญาติมาเยี่ยม หรือมีญาติมาเยี่ยมนานๆ ครั้ง แต่ยังไม่สามารถรับกลับได้ มีข้อจำกัดในการติดต่อกับญาติ ทำให้ผู้ป่วยหลายคนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการอยู่ในโรงพยาบาล ขาดการติดต่อกับสังคมภายนอก ไม่มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมภายในหอผู้ป่วย ซึ่งผู้ป่วยบางคนบอกว่าจำเจ เบื่อ ทำให้ผู้ป่วยมีชีวิตอยู่ไปแต่ละวันอย่างไม่มึจุดหมาย รู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการยอมรับซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศ ที่กล่าวถึงลักษณะของผู้ป่วยที่ต้องอยู่ในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน⁷

การฟื้นฟูทักษะทางสังคมโดยการมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชน

ในฐานะที่เป็นอาจารย์นิเทศและพยาบาลประจำหอผู้ป่วย ตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดกิจกรรมฟื้นฟูทักษะทางสังคมตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมบำบัด โดยการมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานเทศกาลประจำปีประจำจังหวัด (งานไหม) การไปทำบุญที่วัดและการเข้าเยี่ยมชมห้างสรรพสินค้า บนพื้นฐานที่ว่า “การให้ผู้ป่วยได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนภายนอกโรงพยาบาล ช่วยให้ผู้ป่วยได้มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวันที่เป็นแบบเดิมๆ ได้เห็นความแตกต่างที่แปลกใหม่ไปจากสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยลดความรู้สึกหมกมุ่น คิดถึงบ้าน แยกตัว เป็นมีความรู้สึกมีชีวิตชีวา ตื่นตัว ใฝ่รู้ว่ามีคนเข้าใจความต้องการของตน และได้มีโอกาสฟื้นฟูทักษะทางสังคม อีกทั้งการมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคม จะช่วยส่งเสริมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเองของผู้ป่วย⁷”

นอกจากนี้บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของอาจารย์นิเทศในคลินิก คือ การช่วยให้นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้จากภาคทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรมดังกล่าว จึงมีประโยชน์ต่อนักศึกษาพยาบาลในการช่วยให้ได้เห็นบทบาทของพยาบาลจิตเวชในการใช้สิ่งแวดล้อมบำบัดและการฟื้นฟูทักษะทางสังคมให้ผู้ป่วย ใช้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของผู้ป่วยอย่างเหมาะสม และการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลสู่ชุมชน⁸

เตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล

▲ เตรียมนักศึกษาพยาบาล

อาจารย์นิเทศได้นำแนวคิดดังกล่าว ไปปรึกษากับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังฝึกปฏิบัติ

งานในหอผู้ป่วย นักศึกษา ทั้งหมดให้ความสนใจ คิดว่ามีประโยชน์ต่อตัวผู้ป่วย และเป็นบทบาทที่สำคัญของพยาบาลจิตเวช แต่ก็มีกังวลใจ ไม่แน่ใจว่าจะควบคุมพฤติกรรมผู้ป่วยได้ อาจารย์นิเทศได้ชี้แจงให้นักศึกษาว่าต้องมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนคือ มีอาการทางจิตสงบ เคยเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมบำบัด สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในช่วงเวลา 2 สัปดาห์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งให้นักศึกษาไปสำรวจความรู้สึกของตนเองต่อการพาผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนก่อน โดยจินตนาการภาพของการพาผู้ป่วยเข้าสู่ชุมชนภายนอกโรงพยาบาล และมาพูดคุยกันอีกครั้ง เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีการตระหนักรู้ต่อความรู้สึก ความคิดของตนเอง และการจัดการกับความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นจากการที่นักศึกษาจินตนาการต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยในทางลบมากกว่าการประเมินอาการทางจิตและศักยภาพของผู้ป่วยตามความเป็นจริง

ในวันต่อมา นักศึกษาได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้สึกของตนให้กลุ่มฟัง นักศึกษาบางคนบอกว่ามีความมั่นใจ เพราะรู้จักผู้ป่วยหมดทุกคน ผู้ป่วยที่เลือกไว้ทุกคนมีอาการทางจิตสงบ นักศึกษาบางคนรู้สึกกังวลใจเล็กน้อย แต่เมื่อได้ฟังเพื่อนพูดก็รู้สึกมั่นใจมากขึ้น และเมื่ออาจารย์ได้ถามว่ามีพฤติกรรมอะไรที่ทำให้เรารู้สึกกลัว ไม่มั่นใจ ก็ทำให้นักศึกษาเกิดการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองว่าจินตนาการในทางลบมากไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมจริงของผู้ป่วยที่เห็นในหอผู้ป่วย ทำให้นักศึกษาคลายความกังวล มีความมั่นใจมากขึ้น และเมื่อดูรายชื่อแล้ว ไม่คิดว่าจะมีผู้ป่วยคนใดจะหลบหนีไปจากกลุ่ม

จากนั้นได้มีการอภิปรายถึงชุดที่ผู้ป่วยจะใส่ไปในงาน ซึ่งมีเพียงชุดเดียว คือ ชุดผู้ป่วย เกรงว่าผู้ป่วยจะรู้สึกอาย คนทั่วไปจะไม่ยอมรับ อาจก่อให้เกิด

เกิดความรู้สึกตราบาปต่อผู้ป่วย อาจารย์นิเทศได้ช่วยให้นักศึกษาประเมินว่า นอกเหนือไปจากชุดผู้ป่วยแล้วผู้ป่วยจะมีพฤติกรรมเสี่ยงอะไรอีกหรือไม่ที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบต่อตัวผู้ป่วย ในกลุ่มสรุปว่า คงจะไม่มีอะไรเพราะผู้ป่วยสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้ดี อาจารย์จึงมอบหมายให้นักศึกษาไปพูดคุยกับผู้ป่วยเกี่ยวกับประเด็นที่นักศึกษากังวล ตลอดจนจนข้อตกลงในการเตรียมตัวก่อนเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาลและการปฏิบัติตัวขณะเที่ยวในงาน

1) งานเทศกาลประจำปีของจังหวัด (งานใหม่)

▲ เตรียมผู้ป่วย

ในช่วงบ่ายก่อนวันงาน นักศึกษาได้ประชุมกลุ่มผู้ป่วยที่ถูกคัดเลือกให้ไปงานประจำปี ซึ่งผู้ป่วยทั้งหมดสมัครใจไปและมีความตื่นเต้นกระตือรือร้นที่เห็นได้ชัดเจน จากเดิมที่ส่วนใหญ่แยกตัว สีหน้าครุ่นคิด พูดแต่คำว่า “อยากกลับบ้าน” ไม่ค่อยสนใจสิ่งแวดล้อม นักศึกษาได้บอกวัตถุประสงค์ของงานประจำปี กิจกรรมในงานฯ การเตรียมตัวก่อนไปงานฯ เช่น อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย การตรงเวลา และได้ปรึกษาผู้ป่วยเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่จะใส่ไปในงานฯ ผู้ป่วย 2 คนบอกว่า รู้สึกอายนที่ต้องใส่ชุดโรงพยาบาล กลัวคนอื่นจะมอง นักศึกษาได้ถามผู้ป่วยคนอื่น ๆ กลุ่มมีการอภิปรายกัน และได้ข้อสรุปว่าต้องใส่ชุดโรงพยาบาล เพราะไม่มีชุดเปลี่ยน และเราก็เป็นคนป่วยจริงๆ อีกทั้งเราจะไม่พลัดหลงกัน ซึ่งผู้ป่วย 2 คนแรก ที่ไม่แน่ใจต่อการใส่ชุดโรงพยาบาลก็มีความมั่นใจมากขึ้น ในกลุ่มได้มีการพูดคุยถึงการปฏิบัติตนขณะไปเที่ยวในงาน เช่น การไม่หยิบสิ่งของของคนอื่นไม่อนุญาต การไม่ซื้อของที่แพง เพราะไม่มีที่เก็บของให้ผู้ป่วยอาจจะเกิดการสูญหายได้ หากผู้ป่วยคนใดต้องการซื้อของให้บอกกับพยาบาลได้ การดูแลกันขณะไปเที่ยวในงานไม่ให้พลัดหลงกัน ผู้ป่วยให้ความสนใจ แสดงความคิดเห็น ร่วมกัน

ในกลุ่มมีการพูดคุย หยอกล้อ และบอกว่ารู้สึกตื่นเต้น ผู้ป่วยที่ค่อนข้างแยกตัวและครุ่นคิดถึงเรื่องกลับบ้าน ได้ถามอาจารย์นิเทศว่า ไม่กลัวผู้ป่วยหลบหนีหรือ ซึ่งอาจารย์นิเทศบอกว่า ผู้ป่วยที่คัดเลือกเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่เลือกแล้วว่าสามารถไว้วางใจได้ และเชื่อว่าจะไม่หลบหนีเพราะการพาผู้ป่วยไปเที่ยวในงานนี้ ได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อให้ผู้ป่วยรู้สึกดีขึ้น มีความสุข ได้ไปเห็นสังคมภายนอกโรงพยาบาล หากผู้ป่วยหลบหนีก็จะไม่สามารถจัดกิจกรรมเช่นนี้ได้อีก ผู้ป่วยคนอื่น ก็จะหมดโอกาส

▲ การเข้าร่วมงานประจำปี

เช้าวันไปงานฯ ผู้ป่วยที่ถูกคัดเลือกมีความตื่นเต้น พร้อมที่จะไปในงาน ผู้ป่วยอื่นๆ ในหอผู้ป่วย ก็ให้ความสนใจ มีความตื่นเต้นด้วย ทำให้บรรยากาศในหอผู้ป่วยมีความคึกคัก เมื่อถึงเวลานัดหมาย ผู้ป่วยอาบน้ำ แต่งตัว ทาแป้ง และลิปสติกมานั่งรอรถพร้อมเพรียงกัน ขณะนั่งบนรถผู้ป่วยนั่งเรียบริ้ว เป็นระเบียบ และมีการหยอกล้อกัน ผู้ป่วยให้ความสนใจสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่รถขับผ่าน เมื่อไปถึงงานผู้ป่วยก็ลงจากรถอย่างเป็นระเบียบ ในช่วงแรกผู้ป่วยมีอาการตื่นเต้นต่อกิจกรรมร้านค้าต่างๆ ในงาน เดินจับมือกัน เพราะกลัวพลัดหลง เมื่อเดินชมดูสิ่งของต่างๆ ในงานได้ประมาณ 10 นาที ผู้ป่วยมีอาการผ่อนคลาย สนุกกับการเดินดูสิ่งของ และชิมอาหารที่ทางร้านค้าได้จัดเตรียมให้ลูกค้าทั่วไป ซึ่งผู้ป่วยก็ได้รับการต้อนรับจากแม่ค้าเช่นเดียวกับที่แม่ค้าปฏิบัติกับลูกค้ารายอื่นๆ บางร้านก็ให้ผู้ป่วยชิมมาก หรือมีการลดราคาให้ในราคาพิเศษ ผู้ป่วยมีความสุขสนุกสนานพูดคุยซี้ชวนให้ดูของต่างๆ บอกกันให้ระวังเมื่อรถขับผ่าน มีความสุขกับการมองของที่ขาย หรือชิมอาหาร มีบางคนกระซิบบอกนักศึกษาหรือพยาบาลว่า บางคนชอบมองผู้ป่วย

ผู้ป่วย “เดินไปที่ไหนก็มีแต่คนมอง”
นักศึกษา “รู้สึกอย่างไรที่มีคนมอง”
ผู้ป่วย “ไม่ชอบ แต่ก็เห็นธรรมดาที่คนอื่นต้องมอง เพราะไม่เหมือนคนอื่น”

แต่ก็มีอีกคนหนึ่งให้ความเห็นว่า
“ใส่ชุดโรงพยาบาลเขาจะให้เห็นใจว่าเราเป็นคนไข้ ไปกันเยอะๆ ไม่ซื้อของ เขาจะได้เข้าใจ ไม่ว่าเรา และคิดว่าพวกนี้เอาตัวรอดไม่ได้ หาเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ก็มาเที่ยวเฉยๆ แม้คำก็จะเข้าใจเห็นใจเรา”

ซึ่งนักศึกษา/พยาบาลก็ได้ให้กำลังใจว่า ไม่ต้องสนใจสายตาคนอื่น จะทำให้เราหมดสนุก และพูดเชิญชวนให้ผู้ป่วยสนใจสิ่งของ ซึ่งก็ช่วยเบี่ยงเบนความสนใจผู้ป่วยได้ เมื่อไปถึงซุ้มบอร์ดความรู้ ผู้ป่วยส่วนหนึ่งก็ให้ความสนใจอ่านบอร์ด เมื่อไปถึงซุ้มการเล่นกิจกรรมตอบคำถาม ผู้ป่วยทุกคนให้ความสนใจร่วมกิจกรรมตอบคำถาม มีการกระตุ้นผู้ป่วยที่ไม่กล้า ให้เข้าเล่น และให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจ กล่าวชมกัน

▲ เมื่อกลับมายังหอผู้ป่วย

เมื่อกลับถึงโรงพยาบาลผู้ป่วยยังคงมีความสุข ตื่นเต้น บอกเล่าประสบการณ์ของตนให้กับเพื่อนผู้ป่วยอื่น และพยาบาลที่หอผู้ป่วยฟัง ดังคำพูดของผู้ป่วยต่อไปนี้

“สนุกดี ได้รู้จักกับชีวิตภายนอกโรงพยาบาล ได้เปิดหู เปิดตา ทำให้หาคิดถึงบ้านชั่วคราว ถ้ามีโอกาสอยากไปอีก”

“ดีได้ไปเที่ยว ได้เห็นรถวิ่งไปมา เหมือนนั่งอยู่ที่บ้าน ไม่ต่างคนต่างอยู่ ได้เจอคนรู้จัก ได้เห็นร้านขายของหลายร้าน”

“สนุก ได้ดูอะไรหลายๆ อย่าง”

“ดี เปิดหูเปิดตา ได้เห็นอะไรที่ไม่เคยเห็น เช่น ลินคำพื้นเมือง มีความสุขได้พบปะผู้คนมากหน้าหลายตา”

อย่างไรก็ตาม มีผู้ป่วยคนหนึ่งพูดถึงความรู้สึกของการใส่ชุดผู้ป่วยออกไปข้างนอกว่า

“เราเปลี่ยนจากการใส่เสื้อผ้าของโรงพยาบาลเป็นอย่างอื่นได้ไหมดูเหมือนว่าจะมีคนมองเรากันจัง”

2) การทำบุญเลี้ยงอาหารเพลที่วัด

เนื่องจากใกล้ถึงเทศกาลปีใหม่ อาจารย์นิเทศได้ชวนนักศึกษาพยาบาลและผู้ป่วยร่วมทำบุญเลี้ยงอาหารเพลพระที่วัดใกล้โรงพยาบาล ผู้ป่วยหลายคนมีความกระตือรือร้น บอกว่าอยู่ที่บ้านก็ทำบุญวันปีใหม่ผู้ป่วยบางคนที่มีเงินก็ร่วมบริจาคเงินทำบุญด้วย ในการไปครั้งนี้ได้พาผู้ป่วยไปจำนวน 19 คน ผู้ป่วยบางคนยังมีอาการทางจิตบ้าง แต่ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว รวมถึงผู้ป่วย 1 คนที่มีอาการหลงผิดคิดว่าตนเองสามารถส่งกระแสดิจถึงพระได้

เมื่อไปถึงวัด ผู้ป่วยทุกคนมีท่าทางสงบ ลงจากรถอย่างเป็นระเบียบ พากันไปกราบพระพุทธรูป และนั่งรอพระสงฆ์อย่างสงบ ช่วยเหลือในการยกอาหารมาถวายพระอย่างสำรวม บางคนให้คำแนะนำในการจัดอาหารถวายพระอย่างเหมาะสม เช่น แก้วตอกที่มีดอาหารออก และการจัดเตรียมน้ำ หลังจากที่ได้รับพระและรดน้ำมนต์ ก็พากันขึ้นรถกลับโรงพยาบาลอย่างพร้อมเพรียง และบอกว่ามีความสุขสบายใจที่ได้มาทำบุญ ผู้ที่มีภาวะหลงผิดเรื่องการส่งกระแสดิจก็มีสีหน้าสงบ บอกว่าดีใจที่ได้มาวัด ห่างไกลจากวัดมานานแล้ว (ผู้ป่วยคนนี้พักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเป็นเวลานานกว่า 2 เดือน)

3) การเยี่ยมชมห้างสรรพสินค้า

▲ การเตรียมผู้ป่วยก่อนเข้าเยี่ยมชมห้าง

จากข้อคิดเห็นของผู้ป่วยบางคนที่มีความรู้สึกไม่ค่อยดีต่อการใส่ชุดผู้ป่วยไปเที่ยวงานเทศกาลประจำปีของจังหวัด ประกอบกับใกล้เทศกาลปีใหม่ ซึ่งโดยปกติบุคคลทั่วไปนิยมใส่ชุดเสื้อผ้าสวยงาม

อาจารย์นิเทศจึงได้ปรึกษากับหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการพาผู้ป่วยเยี่ยมชมห้างสรรพสินค้า โดยใส่ เสื้อผ้าปกปิดธรรมดาที่มาจากกรบริการ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฟื้นฟูทักษะทางสังคม ให้กับผู้ป่วย ให้ผู้ป่วยได้ฝึกเลือกและดูแลรักษา ความเรียบร้อยของเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ และเป็นการ พาผู้ป่วยออกไปนอกสถานที่ เพื่อลดความครุ่นคิด ถึงบ้าน

ในวันที่ผู้ป่วยเลือกเสื้อผ้าและลองสวมใส่ ผู้ป่วยมีความสุข สนุกกับการเลือกและลองเสื้อผ้า มีการให้คำแนะนำต่อกัน ให้ความช่วยเหลือในการ เลือกชุด มีการชมเพื่อนผู้ป่วยด้วยกัน ผู้ป่วยทั้งหมด มีการตัดสินใจในการเลือกเสื้อผ้าที่เหมาะสม รู้จัก การยับยั้งความต้องการของตัวเอง เมื่อชอบเสื้อผ้า ชุดเดียวกับที่เพื่อนผู้ป่วยคนอื่นเลือกแล้ว นอกจากนี้ ผู้ป่วยได้มีโอกาสฟื้นฟูทักษะการใช้ชีวิตในบ้าน และดูแลตนเอง ด้วยการรีดเสื้อผ้าที่ตัวเองสวมใส่

▲ การเข้าเยี่ยมชมห้างฯ

ในวันเดินทางเยี่ยมชมห้างสรรพสินค้า ผู้ป่วย (15คน) อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าอย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย ผู้ป่วยคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “ได้ใส่ ชุดอย่างนี้ แล้ว ไม่รู้สึกว่าเป็นบ้า” ผู้ป่วยคนอื่นที่ไม่ได้ ไปด้วยก็มาชื่นชมผู้ป่วยที่แต่งชุดปกติตั้งต้นไปกับเพื่อน ๆ ด้วย

ขณะนั่งรถไปห้างฯผู้ป่วยมีการหยอกล้อกัน เป็นระยะๆ ผู้ป่วยคนหนึ่งบอกว่าจะหนี แต่เมื่อนั่ง รถมองเห็นรถ ถนน และตึกต่างๆ ก็บอกว่า “ไม่หนี แล้วหละ จำทางกลับบ้านไม่ได้ รอให้ญาติมารับดีกว่า” เมื่อไปถึงห้างสรรพสินค้า ได้เข้าพบ พนักงานต้อนรับที่ห้างฯเตรียมไว้ ซึ่งก็ให้การ ต้อนรับอย่างดี มีการจัดบัตรเข้าเยี่ยมชม ขณะเดิน ในห้างได้แบ่งผู้ป่วยและนักศึกษาเป็นกลุ่มๆ ละ ประมาณ 3-5 คน ต่อนักศึกษา 2 คน ผู้ป่วยบางคน ที่ค่อนข้างเจ็บขณะอยู่ที่หอผู้ป่วย กลับเป็นผู้เริ่มต้น

สนทนาถามนักศึกษาพยาบาลถึงสิ่งของที่ตนเอง ต้องการซื้อ พวกนั้นรับเครื่องดื่มที่ทางห้างฯ จัด เตรียมไว้ให้ลูกค้าชิม และเมื่อแต่ละกลุ่มพบกันก็มีการทักทาย บอกเล่าต่อกัน พร้อมทั้งถามถึงคนอื่น บางคนบอกว่า นี่เป็นครั้งแรกที่ได้มาเที่ยวห้าง ใหญ่ๆ แสดงความคิดเห็นในการเลือกซื้อของ สำหรับงานปีใหม่ที่หอผู้ป่วย ผู้ป่วยบางคนที่หัวเราะ บ่อย แสดงอารมณ์ไม่เหมาะสมก็สามารถควบคุม อารมณ์ของตนเองได้ดี ผู้ป่วยบางกลุ่มพากันไป แต่งหน้าที่ทางห้างฯมีไว้ให้ลอง บางกลุ่มเล่นเกมส วยราคาสินค้ากัน เมื่อท่ายถูกเพื่อน ๆ ในกลุ่มก็ ปรบมือชมกัน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ

ผู้ป่วยเดินชมและซื้อของอย่างมีความสุข สีหน้ายิ้มแย้มให้ความสนใจ มองสิ่งของต่างๆ พนักงานก็ให้การพูดคุยกับผู้ป่วยเช่นลูกค้าทั่วไป ก่อนกลับทางห้างฯได้กล่าวต้อนรับอย่างเป็นทางการ และได้จัดเตรียมเครื่องดื่มและขนมไว้ให้ผู้ป่วย รับประทาน มีผู้ป่วย 1 คน เป็นตัวแทนของกลุ่ม กล่าวขอบคุณทางห้างฯ

▲ เมื่อกลับมายังหอผู้ป่วย

ขณะนั่งรถกลับโรงพยาบาล ผู้ป่วยมีการ ร้องเพลงกันบนรถตลอดเวลาจากห้างฯ ถึงโรง พยาบาล เมื่อมาถึงโรงพยาบาลก็เปลี่ยนเสื้อผ้าเป็น สวมเสื้อผ้าผู้ป่วยอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ป่วย บอกว่า มีความสุขทำให้ลืมนึกถึงบ้านไปชั่วระยะ หนึ่ง รู้สึกประทับใจมาก ผู้ป่วยทุกคนพูดว่า “สนุก มาก”

ความรู้สึกของนักศึกษาต่อการพาผู้ป่วยเข้าร่วม กิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล

นักศึกษาพยาบาลได้แลกเปลี่ยนความรู้สึก ว่า มีความสุขมาก ที่เห็นผู้ป่วยมีความสุข แรกๆ ก็ กังวลใจ ไม่มั่นใจ กลัวผู้ป่วยหนี แต่หลังจากที่พา ผู้ป่วยไปแล้วก็มีทัศนคติต่อผู้ป่วยเปลี่ยนไป มีความ

ไว้วางใจในตัวผู้ป่วยมากขึ้น รู้สึกดีใจที่ได้พาผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยในทางที่ดีขึ้น เปลี่ยนเป็นกระตือรือร้น สนใจสิ่งแวดล้อม และชวนนักศึกษาพูดคุย คิดว่าเป็นกิจกรรมการฟื้นฟูทักษะทางสังคมที่ดีมาก เป็นแรงจูงใจที่ดี ให้ความตระหนักเห็นความสำคัญของบทบาทของพยาบาลจิตเวชในการฟื้นฟูผู้ป่วยทางจิตตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมบำบัด จากเดิมที่เคยเรียนแต่ทฤษฎี นักศึกษาคนหนึ่งได้เขียนประสบการณ์ของตนดังนี้

“ขณะนั่งรอรถมีอะไรไม่รู้ทำให้ดิฉันแวนนึกขึ้นมาว่า เรากำลังอยู่ในโลกของความเป็นจริงหรือเปล่า หรือว่าเรากำลังฝันไป ทำไมเราต้องมาอยู่กับผู้ป่วยจิตเวช มันเป็นความรู้สึกแปลกๆ ที่แวนเข้ามาในขณะนั้น จะมีใครคิดอย่างดิฉันไหมว่า วันหนึ่งเราจะต้องมาคลุกคลีกับผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งในตอนเด็กๆ เรากลัวมาก กลัวจนบอกไม่ถูก แล้วดูซิ วันนี้เรากลับเดินเคียงข้างกับผู้ป่วยจิตเวชได้ โดยไม่มีความรู้สึกหลงเหลืออยู่เลย หากถามถึงความรู้สึกว่า พาผู้ป่วยมาเที่ยวงานใหม่รู้สึกอย่างไร? อายหรือไม่? จะตอบจากใจว่า ไม่รู้สึกอาย และดีใจมากที่เราทำสิ่งเพียงเล็กน้อยสำหรับผู้ป่วย แต่มันดูมีค่าสำหรับผู้ป่วย คือ ถึงแม้เวลาในช่วงสั้นๆ ที่พาผู้ป่วยออกมาเที่ยวพักผ่อนบ้าง และดูไม่มีความหมายสำหรับเรา แต่สำหรับคนที่ถูกกักขัง พฤติกรรมอยู่แต่ที่เดิมๆ ซ้ำๆ มันจะรู้สึกดีมาก ถ้าได้ออกมาเปิดหูเปิดตาบ้าง”

บทเรียนที่ได้

ผู้เขียนและนักศึกษาได้รับบทเรียนที่สำคัญในการพาผู้ป่วยจิตเวชเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาลหลายประเด็น ดังนี้

1. การเตรียมผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยจิตเวชมักมีความบกพร่องทางความคิดและความสนใจในสิ่งแวดล้อมลดลง ตลอดจนบางคนมีความหมกมุ่นต้องการกลับบ้าน การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพา

ผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ป่วยควรได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการออกนอกสถานที่ ลักษณะของสถานที่ที่จะไป การปฏิบัติตัวที่เหมาะสม เช่น ไม่หยิบของของผู้อื่น การตรงต่อเวลา กิจกรรมที่จะได้ทำ และระยะเวลา อย่างชัดเจน ผู้ป่วยควรได้รับการสวมใส่เสื้อผ้าที่คนปกติทั่วไปใส่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ไม่เกิดความรู้สึกหวาดระแวงว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม การให้ผู้ป่วยได้พูดถึงความรู้สึกของตนเองต่อการได้ออกไปนอกโรงพยาบาลก็จะช่วยลดความรู้สึกวิตกกังวล หรือความรู้สึกตื่นเต้นลง การจัดกิจกรรมให้ผู้ป่วยได้รู้จักกันก็จะช่วยให้ผู้ป่วยจำกันได้ และดูแลซึ่งกันและกัน ผู้ป่วยที่เหมาะสมในการพาออกนอกสถานที่ควรเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ระดับหนึ่ง คือ ไม่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ทำร้ายผู้คนหรือสิ่งของ

2. การคัดเลือกกิจกรรม โดยทั่วไปแล้วหากผู้ป่วยสามารถควบคุมตัวเองได้ ก็สามารถทำกิจกรรมที่คนทั่วไปในสังคมทำกันได้ การให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรม เป็นการสื่อให้เห็นว่า ผู้ป่วยได้รับการยอมรับ มีความสามารถในการตัดสินใจ การได้รับการยอมรับให้แสดงความคิดเห็น เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ตัวอย่างของกิจกรรมที่น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ป่วย เช่น การพาไปห้างสรรพสินค้า ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า วัด สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โรงภาพยนตร์ พิพิธภัณฑ์ สถานประกอบการกิจการต่างๆ หรืองานเทศกาลต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ตามสถานที่ที่มีคนมากๆ หรือเสียงดังมากๆ อาจไม่เหมาะสมกับผู้ป่วย เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลเป็นบรรยากาศที่ค่อนข้างเงียบ การเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างมาก อาจทำให้ผู้ป่วยบางคนปรับตัวไม่ได้ การจัดกลุ่มควรแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ไม่ควรเดินกันเป็นกลุ่มใหญ่

เพราะอาจจะทำให้เป็นที่สังเกตผิดไปจากปกติทั่วไป

3. การตอบสนองของชุมชนต่อผู้ป่วย หากให้ผู้ป่วยสวมใส่ชุดโรงพยาบาลที่มีคำว่า “โรงพยาบาลจิตเวช” จะทำให้ผู้ป่วยเป็นกลุ่มที่สังเกตเห็นได้ชัดว่าต่างจากคนอื่น และผู้ป่วยอาจได้รับการตอบสนองจากชุมชนที่แตกต่างกัน แต่เมื่ออาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาล และผู้ป่วยแต่งกายด้วยเสื้อผ้าปกติ ทุกคนไม่ได้รับความสนใจที่แตกต่างจากคนทั่วไป ทำให้ผู้ป่วยเกิดความรู้สึกมั่นใจในตนเองเป็นตัวของตัวเอง และทำกิจกรรมได้อย่างปกติ

4. ทักษะชีวิตที่มีต่อตัวผู้ป่วย จากประสบการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลเขียนถึงความรู้สึกของตนเอง สนับสนุนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจะเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติได้ดี การมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อผู้ป่วย คือ ความไว้วางใจต่อผู้ป่วยไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับนักศึกษาเท่านั้น บุคลากรในหอผู้ป่วยก็มีทัศนคติที่ยอมรับไว้วางใจผู้ป่วยมากขึ้น จากตอนแรกถามอาจารย์นิเทศว่า ไม่กลัวผู้ป่วยหนีหรือหยาบของ หรือแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม ก็ได้เห็นว่าผู้ป่วยสามารถควบคุมยับยั้งความต้องการของตนเองได้ ไม่ได้มีพฤติกรรมอย่างที่พวกเขาวีตกกังวล

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพาผู้ป่วยจิตเวชเข้าร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกโรงพยาบาล เป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจในการคิดถึงบ้านของผู้ป่วย ผู้ป่วยมิได้ถูกลืมหรือทอดทิ้งให้อยู่แต่ในโรงพยาบาล และเป็นการฟื้นฟูทักษะทางสังคมตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมบำบัดที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย ช่วยทำให้ผู้ป่วยคลายความคิดถึงบ้าน มีการติดต่อรับรู้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยมีความสุข แวน ดอนเจน (Van Dongen)⁷ กล่าวว่า “ผู้ป่วยจิตเวชไม่ได้มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมากไปกว่าบุคคลปกติทั่วไปที่ไม่เจ็บ

ป่วยทางจิต การได้ทำงานหรือมีส่วนร่วมทางสังคม เป็นการส่งเสริมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยจิตเภท” การได้สวมใส่ชุดปกติที่ไม่ใช่ชุดผู้ป่วยทำให้ความรู้สึกแปลกแยกไปจากสังคมลดลง รู้สึกว่าตนเองก็เป็นเช่นคนปกติทั่วไป เป็นการส่งเสริมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ป่วย การให้สวมใส่เสื้อผ้าปกติที่อาจมีสีเดียวกันและไม่มีคำว่า “โรงพยาบาลจิตเวช....” จะช่วยให้ผู้ที่ดูแลผู้ป่วยมีความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดหลงด้วย อีกทั้งเป็นโอกาสให้ผู้ป่วยได้แสดงให้ชุมชนเห็นว่าผู้ป่วยก็มีปกติ มีพฤติกรรม มีความสนใจ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เป็นบทบาทหนึ่งของพยาบาลจิตเวชในการเปลี่ยนทัศนคติของชุมชนที่มีต่อผู้ป่วยจิตเวช

นอกจากนี้นักศึกษาพยาบาลได้มีการเชื่อมโยงบทบาทของพยาบาลจิตเวชในการฟื้นฟูทักษะทางสังคมของผู้ป่วยตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมบำบัดจากภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ยอมรับความสามารถของผู้ป่วย ให้ความ เชื่อถือ ไว้วางใจในตัวผู้ป่วยซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของพยาบาลจิตเวช

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น ที่เห็นความสำคัญของการฟื้นฟูทักษะทางสังคมผู้ป่วยจิตเวชและให้การอนุมัติในการพาผู้ป่วยออกนอกสถานที่ ขอขอบคุณศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ช่วยดูแลพาผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกโรงพยาบาลที่จัดขึ้น ขอขอบคุณผู้ที่บริจาคเสื้อผ้าให้กับผู้ป่วยและห้างสรรพสินค้าบักซีขอนแก่น ที่ให้การต้อนรับผู้ป่วย

เอกสารอ้างอิง

1. ไกรวรรณ เจริญกุล. การจัดกลุ่มบำบัดแบบ
ระดับประคองและให้สุขภาพจิตศึกษาแก่
ญาติ. วารสารโรงพยาบาลศรีธัญญา. 2539;
4(3): 167-179.
2. ประไพศรี บูรณางกูร. ความวิตกกังวลของญาติ
ผู้ป่วยโรคจิต. รายงานการวิจัย. นครราชสีมา:
โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข, 2538.
3. ประรณนา บริจันท์ และคณะ. การศึกษาความ
วิตกกังวลและพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของ
ญาติผู้ป่วยโรคจิต. รายงานวิจัย ขอนแก่น:
โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข, 2536.
4. รุจิรา จงสกุล และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อความ
พร้อมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท
ที่บ้าน. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย,
2540; 4(1): 21-36.
5. รัชนีกร อุปเสน. การศึกษาบทบาทและภาระ
ของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทเรื้อรังที่บ้าน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2541.
6. สมพร รุ่งเรืองกลกิจ และกฤตยา แสงเจริญ.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ
และการเตรียมตัวรับผู้ป่วยของญาติเมื่อผู้ป่วย
เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช. วารสาร
การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 2538;
9(1): 10-18.
7. MacCallum EJ, Robertson AE. The life of a
new long stay patient: a reflexive experience.
J Psychiatr Ment Health Nurs 1999; 6:
339-46.
8. Sundeen S. Psychiatric rehabilitation. In:
Stuart WG, Laraia TM, ed. Principles and
practice of psychiatric nursing. St. Louis:
Mosby; 2001: p.246-64.

Taking Psychiatric Patients to Participating in Social Activities Outside a Psychiatric Hospital

Somporn Rungreangkulkij, RN, PH.D*

Jidarat Pimdeed, RN, MNS**

Abstract

A number of psychiatric patients who have already recovered and been ready for discharge have to wait for their relatives to take them home. During such periods, they have to live in the same environment, do repetitious activities, and meet only nurses and other psychiatric patients. In addition, they do not have much chance to contact the outside world; thus, they may experience isolation, boredom, lack of enthusiasm, anxiety, and homesickness. Psychiatric clinical teachers organized social activities outside the hospital based on milieu therapy to restore the patients' social skills and enhance their self-esteem. This attempt was also regarded as an opportunity for nursing students to apply learned theory in their actual practice. This paper aimed at presenting the experiences gained from taking psychiatric patients to participate in social activities outside the psychiatric hospital. The project was part of the teaching and learning in the Practicum on Psychiatric Nursing course. The evaluation of the activities conducted with both psychiatric patients and nursing students revealed that all psychiatric patients were satisfied with their participation in social activities outside the hospital. In particular, they were happy and relaxed, as well as felt that they were accepted by the people in the community. As for nursing students, they had positive attitudes toward psychiatric roles and psychiatric patients. **J Psychiatr Assoc Thailand 2001; 47(1): 49-58.**

Key words: psychiatric patients, social activities.

---

* Assistant Professor, Department of Psychiatric Nursing, Khon Kaen University, Khon Kaen 40002

**Head Nurse, Khon Kaen Nrusse-Psychiatric Hospital. Khon Kaen 40002